

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
1993
10. DEC.
Letnik XLVIII.
Štev. 49 (2733)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Z devetimi (dvojezičnimi) predstavami je „interkulturalni“ igralec Marijan Hinteregger, ki sicer nastopa predvsem v Nemčiji in Sloveniji, zabaval koroške otroke s „Stonoginimi prijatelji“, prizori, posnetimi po pravljicah Svetlane Makarovičeve. Prireditve, ki jih je organizirala Slovenska prosvetna zveza, so navdušile vse, od čisto majhnih pa do starejše publike, saj je bilo zelo veliko situacijske komike.

Miklavž je bil tu!

Radodarni Miklavž je hodil po Koroškem in obiskal tudi otroke po slovenskih prosvetnih društvih. Nekateri otroci so mu pogumno povedali kakšno pesmico, ki so se je naučili, nekaterim pa je od razburjenja obtičala beseda v grlu. Pa nič ne de, Miklavž je obdaril vsakega in ni šel gledat v svojo debelo knjigo, če so bili otroci res pridni ali ne... Parklji pa so bili samo v ozadju za dekoracijo. Na sliki Miklavž med boroveljskimi otroki.

Krvava bera desnega ekstremizma Štiri osebe težko ranjene

Avstrijo te dni pretresa val terorja s pisemskimi bombami, ki so jo brezdvomno sprožili neonacistični krogi. Doslej so bile težko ranjene štiri osebe, šest bomb je pravočasno bilo prestreženih.

Grozno zaporedje se je pričelo v petek, 3. 12. Prvi žrtvi terorja sta bila sodelavka ORF, Silvana Meixner in hartberški mestni župnik August Janisch; Meixnerjeva je urednica oddaje „Heimat, fremde Heimat“, bomba je eksplodirala v pisarni, župnik Janisch pa je odločen zagovornik inte-

gracije tujcev in je pod streho župnišča sprejel Albance s Kosova, ki jim grozi izgon iz države. Oba, Meixnerjeva in Janisch, sta bila težko ranjena na obrazu in na rokah.

V soboto, 4. 12., se je razširila vest, da so bile podobne bombe naslovljene tudi na direktorja avstrijske Caritas, Helmuta Schüllerja, pobudnika štajersko-slovenskega društva „Člen 7“, dr. Wolfganga Gombosha in na oddelek za tuje delavce pri dunajski obrtniški zbornici. Bombe so bile pravočasno odkrite.

V nedeljo, 5. 12. zvečer, je dunajski župan Helmut Zilk v svojem stanovanju odpiral zasebno pošto, med katero je bila tudi pisemska bomba. Zilk je bil hudo ranjen, takoj prepehljan na interventni oddelek splošne dunajske bolnice, kjer so mu z mikroskopsko operacijo rešili vsaj palec in mezinček leve roke. Malo kasneje se je zvedelo, da je tudi predsednici zelenega parlamentarnega kluba, Madelaine Petrovič, bila namenjena taka bomba.

V ponedeljek, 6. 12., je bila odkrita bomba, naslovljena na

zeleno manjšinsko predstavnico Terezijo Stoisić, na ministrstvo za ženska vprašanja Johanno Dohnalovo in v odvetniški pisarni Dallinger je bomba eksplozija težko ranila osemnajstletno sodelavko, ki je odpirala pošto.

Osebe in organizacije, ki so jim bile namenjene bombe ter spremeno besedilo „Wir wehren uns! Graf Rüdiger von Starhemberg“ potrjujejo, da so storilci desni ekstremisti. Starhemberg je desnoekstremni simbol boja proti tujcem in manjšinam.

Zaradi pomote ušla bombi

Zelena manjšinska zastopnica v parlamentu Terezija Stoisić je, kot znano, bila med adresati pisemske bombe. Nesreči je ušla le, ker je na njen naslov v parlamentu naslovljena bomba pomotoma bila dostavljena na dunajsko obrtno sodišče, kjer so na pošiljko postali pozorni. Brez te pomote bi Stoisićeva pismo že v petek dobila in tudi odprla. Stoisićeva je k temu izjavila, da je bombni teror namenjen osebam, ki stoje na strani človečanstva. „Jaz in zeleni pa se ne bomo pustili ustraševati“, je poudarila in dodala, da jo je strah za vse, ki delujejo v smislu človečanskih pravic.

Preberite:

str. 2 – Nepravilnosti v glasovanju NSKS

str. 2 – Pot do demokratičnosti bo še dolga

str. 3 – Dileme koroške slovenske zgodovine

str. 3 – Samopomoč v Ukrajini

str. 4 – Mladinski premieri na Radišah in v Selah

str. 5 – Seminar o sociokulturnih centrih

str. 6 – Obzornik

str. 7 – Šport

Manipulacija z demokratičnimi pravili

Vsi funkcionarji v slovenskih strukturah na Koroškem so po mnenju NSKS imeli možnost za glasovanje o „demokratičnem zastopstvu koroških Slovencev“. Kot se je sedaj izkazalo, se iniciatorji pri tem niso držali osnovnih demokratičnih pravil, ki so značilni za vsako pravno državo: ali ima pravico do glasovanja samo tisti, ki je zabeležen kot funkcionar v registru društvene policije ali pa se dosledno upošteva število na občnih zbiorih izvoljenih funkcionarjev slovenskih društev in organizacij.

Iniciatorji niso upoštevali ne enega ne drugega načela. Ko so zbirali sezname odbornikov (funkcionarjev), teh ponekod s strani društev in nekaterih organizacij niso dobili. In to z vso upravičenostjo, saj so nekateri jasno povedali, da kulture, gospodarstva in cerkve ni pametno zlorabljati v politične namene. Zato so iniciatorji za tista

društva in organizacije, ki sčeznamov svojih odbornikov v te dvomljive namene niso dali na razpolago, poiskali sezname funkcionarjev v registru društvene policije. Toda pri policiji je treba registrirati samo tri odbornike (funkcionarje). Iniciatorji „glasovanja“ so v takih primerih upoštevali samo pri policiji registrirane funkcionarje. Drugod pa so dobili sezname, kjer so izvolili v društvo (z maloštevilnim članstvom) po 20 in več funkcionarjev (npr. člani razširjenih odborov, pregledniki idr.). Razna društva in organizacije imajo različne navade, ponekod je že skorajda tudi tako, da je večina članstva zadolžena s kakršnimikoli funkcijami. In seveda je tudi manipulacija, da člani upravnega odbora SPZ niso imeli možnosti „glasovanja“.

Prav tako iniciatorji niso upoštevali pravnega okvira slovenskih organizacij. Med

normalnimi demokratično mislečimi ljudmi bi morali upoštevati vsaj tiste kriterije, ki so značilni za vsako pravno državo. Iniciatorji so dali npr. možnost glasovanja tudi občinskemu EL, ki na občinskem nivoju niso formalnopravno registrirane kot društva po avstrijskem pravu. Po tej logiki bi lahko rekli, zakaj pa niso dobili možnosti za glasovanje slovenski kandidati na SPÖ-listah!

Manipulacijam so torej bila odprta vrata na široko. Z drugimi besedami: večino je lahko organizirati v svoj prid, če se ne upošteva osnovnih demokratičnih pravil. To je lahko, toda zrelostnega izpita o tem, kaj je demokracija, iniciatorji niso opravili. In pri tem odgovarjajo za vso moralno-politično škodo, ki jo je s tako manipulacijo manjšina utrpela za nekaj, kar bi radi imenovali „skupno demokratično zastopstvo koroških Slovencev“.

Ob 100-letnici rojstva
koroškega pisatelja
Prežihovega Voranca

PRIZORI S PREŽIHO

(Jernej Novak)

Režija: Peter Militarov
Scena: Meta Hočevar
Izvedba:
Gledališče ob Dravi

Zadnje ponovitve:

Sobota, 11. 12. ob 15.00 in
nedelja, 12. 12. ob 14.30 in
ob 19.30

v kulturnem domu v
Šentprimozu

Prireditelji in nosilec
projekta:
Slovenska prosvetna zveza

Nekorektnosti ob NSKS-ovski anketi

Na posebni tiskovni konferenci je ZSO obvestila javnost o nekorektnostih, ki so se dogodile pri izvedbi privatnega povpraševanja slovenskih funkcionarjev.

1. Nekateri funkcionarji so dobili po dve glasovnici.

2. Glasovnice so dobile številne osebe, ki sploh niso funkcionarji.

3. Pri dvojezičnem kulturnem društvu Pri Joknu so dobili glasovnico tudi nemškogovoreči funkcionarji, pri dvojezičnem plesnem teatru Ikarus, nemškogovoreči odborniki niso dobili glasovnic.

4. Glasovnice so dobili razširjeni odbori posameznih društev, ob tem, da npr. razširjeni odbori SPZ in Zveze slovenskih žena in mnogih društev niso bili upoštevani. Na ta način nemajhno število funkcionarjev ni dobilo glasovnic.

5. Nekateri funkcionarji so dobili glasovnice na naslove, kjer sploh niso policijsko javljeni.

6. Dokumentiran je primer, ko je odbornik dobil sicer dopis, a brez glasovnice.

7. Iz pravno-državnega vidika je nevezdržno, da so glasovnice bile razposlane tako, da jih je lahko sprejel kdorkoli, ki stanuje na istem naslovu.

Anketo, ki jo je izvedel NSKS, lahko označimo kot „slabo izvedeno povpraševanje slovenskih funkcionarjev“, je dejal predsednik ZSO dr. Marjan Sturm. Če upoštevamo še dejstvo, da je prišlo pri izvedbi do številnih nekorek-

tnosti (najmanj 10% volilnih udeležencev!) potem je tudi po tej plati jasno, da tako povpraševanje ne vzdrži formalno-pravne kritike.

Anketa in posledice

Anketa, ki jo je izvedel NSKS, je potrdila to, kar smo vsi vedeli. Slovenska manjšina na Koroškem politično ni homogena, obstojata najmanj dva politična tabora z vsemi političnimi niansami. NSKS je investirala nekaj desetletij šilingov, da je izvedel to, kar je (smo) itak vedel (-i).

Namreč, kar zadeva „skupno demokratično zastopstvo“, po anketi ne vemo nič več kot prej. En tabor koroških Slovencev se zavzema zanj, ne da bi točno vedel, kakšen naj bi bil (glej NT 3. 12. 1993 „Kako sedaj naprej?“). Drugi tabor se zanj ne zavzema, ker pač izhaja iz prepričanja, da takega zastopstva brez preštevanja in etničnega katastra kratkoma ni moč uresničiti.

Kako torej naprej? NSKS poudarja, da želi uresničiti klasično manjšinsko politiko, t. j. dosego kolektivnih političnih pravic z avtomatičnim zastopstvom v zakonodajnih telesih, z delno avtonomijo ipd. Toda kdor želi kolektivne politične pravice, mora tak kolektiv tudi definirati. To pa gre le preko posebnega ugotavljanja, etničnega katastra ali česa podobnega. Pernthalerjev model po mnenju ustavne službe pri uradu zveznega kan-

clerja iz ustavnih razlogov ni uresničljiv.

ZSO se je vedno zavzemala za Koordinacijski odbor, ki naj bi enakopravno usklajeval slovensko politiko na Koroškem. NSKS tega ne želi. Zato ne bo preostalo drugega, kot da NSKS v sosvetu predloži rešitev, ki bo omogočila NSKS dosego „kolektivnih političnih pravic“, seveda na podlagi konkretne ugotovitve tega kolektiva. Na drugi strani pa bodo tisti, ki se zavzemajo za konstruktivno sožitje v deželi in zato pojmujejo slovenstvo bolj liberalno, brez priznavalne prisile, v smislu obstoječe manjšinske zakonodaje.

To bo preprečilo nadaljnje prepire znotraj manjšine in vsak bo lahko deloval v skladu s svojimi političnimi prepričanji.

ZSO je slej ko prej mnenja, da je treba preseči etnične meje na Koroškem. Ne v smislu asimilacije, temveč v smislu nenasilne dvo- in večjezičnosti. Etnična konfrontacija na Koroškem je bila vedno v škodo manjšine. Če pogledamo v bivšo Bosno, potem vidimo, kam peljejo jasno začrtane etnične meje.

Edipole v bosanskem mestu Tuzla leta 1990 niso zmagale nacionalne stranke, temveč medetnično sestavljene stranke. Prav zaradi tega se je mesto Tuzla tudi več ali manj izognilo vojni.

To je tudi motiv ZSO, da se tako vehementno zavzema za koncept graditve sožitja.

Kratek pregled političnega terorizma v drugi republiki

Najnovejši val terorizma je Avstrijo docela presenetil. Niso pa to prvi pojavi političnega terorizma v naši državi. Leta 1965 je med demonstracijo proti dunajskemu univerzitetnemu profesorju Tarasu Borodaikiewiczu zaradi njegovih nacističnih in rasističnih predavanj desni ekstremist tako hudo udaril penzionista in zaslužnega antifašista Josefa Kirchwegerja, da je na posledicah umrl. 1. maja 1981 je član Abu Nidalove palestinske teroristične skupine ustrelil dunajskega mestnega politika Heinza Nittla, ki je bil tudi predsednik avstrijskoizraelske družbe. 6. oktobra 1987 je boroveljski učitelj Rieser streljal na koroškega deželnega glavarja Wagnerja in za to dobil razmeroma milo kazen.

Poleg tega pa so predvsem na Koroškem določeni neonacistični krogi ali pa tajne službe skušali s terorističnimi akcijami (razstrelitev partizanskih spomenikov, atentat na velikovski domovinski muzej) vnesti v deželo nemir in strah. Še dobro so v spominu neonacistični shodi v nižjeavstrijskem Langenloisu in obdobje neonacista Küssla. Na

Dunaju in na Predarlskem pa so dolgo izhajale neonacistične publikacije kot „Sieg“ in „Halt“, v katerih je mogoče zaslediti namig na Starhemberga in kjer med drugim obljublajo krvavi obračun s politiki, kot je to na primer zeleni Andreas Wabl, pa tudi Zilk.

Negativno legendarnost je kot zagrizen neonacist in „južnotirolski bombaš Bumser“ dosegel šef NDP, pokojni Norbert Burger, ki je predvsem kot kandidat za državnega predsednika zbral in zmotiviral skrajno desni tabor.

V krog in osmradije desnega ekstremizma sodijo tudi določene koroške domovinske grupacije in organizacije, ki delujejo odprto ali pa konspirativno.

Bistven segment nasilnega izražanja je tudi antisemitizem, ki se pogosto pojavlja kot skrunjenje judovskih grobišč ali molilnic.

Osebe in ustanove, ki so jim bile namenjene pisemske bombe, so tako ali drugače delovale za pozitivne odnose med Avstriji in tujci ali pa so vidne predstavnice manjšin, kot na primer Terezija Stojšič ali Wolfgang Gombosch.

Pot do demokratičnosti bo še dolga

Izid glasovanja za enotno zastopstvo koroških Slovencev/Slovenk nikakor ni znak politične zrelosti in demokratičnosti tistih, ki so to glasovanje inscenirali. Kar so kritiki tega glasovanja od vsega začetka predvidevali, to je bolj ali manj potrdila sodelavka NSKS pri tiskovni konferenci 2. dec. Zveze slovenskih organizacij.

Počteniki glasovanja so se namreč pri razpošiljanju glasovnic posluževali tudi naslovov odbornikov/odbornic, ki nikakor niso javno dostopni, torej niso vpisani v register društvene policije. Da bi število prejemnikov/prejemnic bilo vsaj na zunaj veliko, je bilo treba pri nekaterih poznanih odbornikih/odbornicah pobarati za naslovi društvenikov. Seznan, ki se opira na poznanstvo, na osebno zaupanje in na naklonjenost nekaterih odbornikov, nikakor ni objektivni, marveč kaže izkrivljeno sliko.

Objektiven in transparenten bi bil seznam, če bi pobudniki glasovanja pri sestavljanju naslovov ravnali po odprtih kriterijih, ki so dostopni vsem. Ker obstaja slej ko prej sum, da je seznam prejemnikov/prejemnic nastal na osnovi zelo dvomljivih in samovoljnih virov, glasovanje nikakor ni bilo reprezentativno, še manj pa temeljno. Zaradi tega še izvedba glasovanja ni bila demokratična, ker je tak način sestavljanja seznama problematičen, subjektiven in poljuben. Že s samim seznamom se po-

četniki niso izkazali ravno za zrele v demokratičnih pravilih.

V slučaju, da jim delam krivico, jih še enkrat pozivam, naj objavijo seznam in obrazložijo, kako so prišli do naslovov nejavljenih odbornikov/odbornic.

Zaradi teh napravnosti in pačenj ni vredno, da bi izid glasovanja ocenjevali in razlagali. Edino, kar je vredno daljše razprave, je politični namen, ki je v ozadju in ki je tudi diktiral to glasovanje.

NSKS, Enotna lista, Mohorjeva družba in Krščanska kulturna zveza so se odločili za nacionalno politiko, ki se v prvi vrsti opira na emocije. S tem je tudi možno širiti razdvajanje in izmejevanje vseh tistih, ki nacionalno politiko odklanjajo. Nacionalna manjšinska politika ni odprta. To najbolj vidimo pri nacionalno zagnani koroški politiki, ki je desetletja delila prebivalstvo v „domovini zavedne“ in „nezavedne“.

Nacionalna politika je vedno politika meja, notranjih in zunanjih. Ta politika tudi ne želi dialoga in enakopravnih pogovorov, ker ji gre za oblast.

V večletni šolski razpravi smo opažali, da je koroškim nacionalnim politikom bilo zvezništvo med slovenskogovorečimi in nemškogovorečimi trn v peti. Ravno s tem zvezništvom nam je uspelo prekoračiti zemocionalizirane in nes pametne narodnostne oz. nacionalne meje. Takrat nam je za nekaj časa uspelo razveljaviti

ti funkcionarje te nacionalne politike, ki je ustvarjala samo nečloveške pregrade med ljudmi. Danes mi postaja vedno bolj jasno, da je ta civilna zavezniška politika, ki je zbrisala izmišljene nacionalne meje med slovensko in nemškogovorečimi, nasprotovala uradni koroški politiki in tudi nekaterim slovenskim funkcionarjem. Namreč tistim slovenskim funkcionarjem, ki so zdaj očete te nacionalne manjšinske politike.

Vsekakor – nacionalna politika, bodisi nemškonacionalna ali pa slovenskonacionalna, služi samo osebnim karieram nekaterih politikov in funkcionarjev. Ne služi pa sožitju ne boljšemu političnemu vzdušju in tudi ne boljšemu počutju prebivalstva.

Ravno ob tem glasovanju moramo vprašanje demokratičnosti temeljito prerešeti. Če je demokracija samo glasovanje, potem je bila demokracija tudi v bivših socialističnih državah vzhodne Evrope. Demokratično vedenje bomo morali diskutirati v prvi vrsti v zvezi s političnimi nameni, ki narekujejo politiko. Politika, ki ustvarja meje znotraj manjšine in do večinskega prebivalstva, pa ne more biti demokratična. Kdor je za odprto družbo na Koroškem in tudi za odprte odnose med koroškimi Slovenci/Slovenkami, se ne bo vdajal zaprtosti in ožini nacionalnih struktur.

Dr. Vladimir Wakounig

Delovna skupnost v SPÖ: Zborniški in navadni Slovenci

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ povpraševanja med funkcionarji, ki ga je izvedel Narodni svet koroških Slovencev, ne šteje za pomembno, prav tako ne rezultata. Delovna skupnost ne namerava ovirati, pa tudi ne podpirati prizadevanj za ustanovitev etnične zbornice. V bodoče bo pač treba vzeti na znanje, da so na Koroškem na

eni strani zborniški Slovenci, na drugi pa navadni slovenskogovoreči in dvojezični Korošci.

Obveznega članstva v zbornici si ni mogoče predstavljati. Delovna skupnost se trudi za narodnostno identiteto, ki ni že vnaprej v opoziciji do večinskega naroda in se bo še naprej trudila za konstruktiven dialog znotraj narodnostnih skupnosti.

FPÖ se bo zavzela za realizacijo zbornice

Namestnik deželnega glavarja Matthias Reichhold je zadovoljen s povpraševanjem Narodnega sveta in je „pozitivno presenečen“ nad rezultatom. V izjavi za tisk pravi, da

respektira z večino izraženo željo po ustanovitvi manjšinskega zastopstva na javno-pravni osnovi in da bo podprl realizacijo narodnostne zbornice.

Grilc (ÖVP) za etnično zbornico

Kandidat ÖVP za deželni zbor, član sosveta in župan Pliberka Raimund Grilc je v svoji izjavi za tisk povedal: „Koroška ljudska stranka podpira zahtevo, da mora biti bodoče zastopstvo Slovencev demokratično izvoljeno. Če je tako zahtevo podprlo 90 % sloven-

skih funkcionarjev v tajnem glasovanju, je to jasna naloga.“

Zveza slovenskih organizacij in tisti krogi SPÖ, ki da so proti demokratično izvoljenemu narodnostnemu zastopstvu, morajo iz tega glasovanja potegniti konsekvence, je mnenja Grilc.

Uspeh sejma „Austria in Slovenija“

Prvi avstrijski izvozniki sejma v Ljubljani, ki je bil letos novembra, je obiskala tretjina vseh potencialnih slovenskih gospodarstvenikov. Na tem sejmu so predstavili avstrijske produkte in usluge v zgoščen

obliki. Sodelovalo je 150 avstrijskih podjetij. Po besedah predsednika avstrijske gospodarske zbornice Maderthnerja je bila to največja strokovna eksportna razstava doslej.

Dileme koroške slovenske zgodovine

I. Del

Na odnose med krškim ordinariatom in narodno zavednim delom slovenskega prebivalstva na Koroškem so vplivali razni dejavniki. Ordinariat je z Marijaniščem in bogoslovjem imel na voljo dve ustanovi, preko katerih je močno vplival na koroške Slovence. Narodno politična nasprotja so vplivala tudi na ti dve ustanovi. Vgojni program v Marijanišču ni ugodno deloval s cerkvijo. V bogoslovju je delovala „Akademija slovenskih bogoslovcev“, ki je ustvarjala v hiši slovenščini ugodno okolje. S predavanji in drugimi nastopi so se slovenski bogoslovci izpopolnjevali v slovenščini in pripravljali na kulturno prosvetno delo med slovenskim prebivalstvom na Koroškem. Veliko pozornost so posvečali spoznavanju slovenske zgodovine, socialni tematiki ter literarnemu ustvarjanju. Sodelovanje z nemškimi bogoslovci je bilo precej omejeno, v posameznih obdobjih celo hladno. Ti so vodili svojo akademijo. Slovenski bogoslovci so izdajali Bogoljuba, nemški pa Germanijo, ki je s svojimi prispevki in s svojo zunanostjo poudarjala nemško nacionalno misel in zapadala močnemu antisemitizmu. Bratoljub je imel v bistvu narodno obramben značaj.

Od Slomškovih časov naprej je verski aspekt igral v slovenski narodni politiki na Koroškem pomembno vlogo. Slovensko časopisje je pogosto pisalo o dolžnosti vernih Sloven-

cev do lastnega naroda. Med te dolžnosti je v prvi vrsti prištevvalo zvestobo do materinščine. Slovenska duhovščina je poudarjala, da je uspešen veronauk možen le na osnovi materinščine in se je zato tako dosledno potegovala za slovenski učni jezik na koroških ljudskih šolah. O narodni disciplini pa je slovensko časopisje in so slovenski zastopniki govorili tedaj, ko so mislili, da je treba utrditi vrste zavednih Slovencev. Geslo je bilo v prvi

Dr. Avguštin Malle

vrsti uporabno za discipliniranje lastnih privržencev.

Na osnovi arhivskega gradiva dvomimo tudi o upravičenosti enačitve konservativni Slovenec – napreden Nemec, ki jo pogosto srečujemo v zgodovinski pisavi. Gotovo se je med koroškimi Slovenci uveljavila konservativna usmeritev, ni bila pa edina. Tako poenostavljanje je problematično zlasti zaradi tega, ker izhaja iz utvare dozdevno enakih družbenih izhodišč v vsakodnevnem političnem boju.

Slovenska duhovščina je tik pred propadom monarhije uveljavila pravico do uporabe slovenščine pri vodenju matrik. V dnevih preganjanja sta se za posamezne slovenske duhovnike zavzemala dunajski kardinal Piffl in celovski škof Hefter. Zaradi velikega pomanjkanja duhovniškega narščaja je škof Hefter spreje-

mal v celovško bogoslovje pomembno število bogoslovcev iz drugih alpskih dežel pa tudi iz Nemškega rajha. Dotok bogoslovcev iz čeških dežel, iz Spodnje Štajerske ter iz Kranjske je s koncem monarhije prenehal.

Ker je bil dostop južnokoroških predelov po jugoslovanski odnosno slovenski zasedbi škofijstvu onemogočen, je škof Hefter ustanovil za to področje generalni vikariat v Dobrli vasi ter za generalnega vikarja imenoval Matijo Randra. V začasnem deželnem zboru so v plebiscitnem času poslanci ponovno spraševali deželnega oskrbnika dr. Arthurja Lemischa o agitacijski dejavnosti slovenskih duhovnikov v prid Jugoslovancem. Na te interpretacije deželnega oskrbnika v principu javno ni odgovarjal in šele v „Koroški domovini“, ki jo je po plebiscitu 21. novembra 1920 pričel izdajati „Koroški domovinski svet“, kakor se je Heimatdienst slovensko sam poimenoval, najdemo poročila o agitacijski dejavnosti teh slovenskih duhovnikov. Deloma so ta poročila zelo skopa, pogosto pa potem povezana s trditvijo, da je na voljo še cela košara obremenilnega materiala. V smislu svoje narodno politične orientacije se je večina slovenskih duhovnikov opredelila za Jugoslavijo, česar tudi ni skrivala.

Verski aspekt je igral pri plebiscitni propagandi jugoslovanske (slovenske) in avstrijske strani veliko vlogo. Sloven-

ski letaki so skušali utrditi misli, ki jih je slovenska duhovščina o pomenu materinščine pri pastoralni in katehezi skušala uveljaviti že pred tem časom. V letakih, ki so bili namenjeni posameznim krajem, pa je slovenska stran opozarjala na div-

janje pripadnikov „Volkswehra“ proti cerkvam in župniščem v času majske ofenzive. Razni „krščanski možje“ so se obračali na ljudstvo v smislu glasovanja za Jugoslavijo. Slovenskim letakom je navadno zelo hitro sledila reakcija avstrijske strani, ki je v svojih letakih zavračala trditve slovenskih.

Bratoljub.

Letnik: XXXV. Štev. 6
Skopi zase, ljubi brata.
Digni ga, odprti mu vrata! Levita.

Temeljni pojmi razumevanja
(Pre: Kulon L.)
(Vaje)
Če govorimo o volitvah, na-
zovih pri volitvah razpust-
moramo na vsak način
opozoriti na uveljavno
vprašanje, se naj naučimo
razpustiti na državno pod-
poro, ali pa čisto na sam-
pomoc. Po vprašanju je še
tako dobro, kot razumevanje
samo – kaj veš s tem v po-
slovnem izražanju – kar se
naj bo le pomenjeno, da so
se v Avstriji razpustili
razpustili poslušne državljan-
bore, polagoma pa tudi
vlada, sama, posebno ra-
nimanje se je pa v naj-
novejšem času začelo o-
porekovati, za stvarna po-
bitje.

*ministi, ki je s čudovito
energijo pospeševalo po-
seglo v razvoj gospodarskega
razumevanja. V obliki pa
naj vlada po najem-
mnenjih načelo: Včasih
naj se pobriže le tam, kjer je
potrebno, pa tem izdatke.
Gospodarske razpuste naj bi
nikakor ne bile samo-
stala izrazin – gospodarske
instituti, naj se nikdar
ne povzročajo preveč zobi-
karnostna plat, ker izgubijo
svoj etično-socialni sijaj.
Razpuste so postali eni faktorji,
ki naj koncentrirajo vse
svoje sile le v tem cilju, da
so v prid blagari, življenja
in materialnega, našega
kmečkega ljudstva. Raiff-
cistu sam se je izrazil, da
je razumevanje praktično*

„Bratoljuba“ so izdajali slovenski bogoslovci celovškega seme-
nišča (Arhiv Sodalitete)

Izobraževanje kot bistven temelj samopomoči

Ustanovitev jezikovnega centra v Zakarpatju

UŽGOROD. V glavnem mestu Zakarpatja, Užgorodu, so prejšnji teden odprli Jezikovni izobraževalni center „LIK“, prvo izobraževalno ustanovo v nizu samopomočnih akcij, s katerimi hočejo zavzeti domačini, zbrani v društvu Juventus Europa, pomagati, da se Zakarpatje in Ukrajina izvlečeta iz izjemno težkega in zavoženega gospodarskega in splošno političnega položaja.

Organizatorji centra so namenoma izbrali besedo LIK za poimenovanje centra, saj ima v ukrajiniščini dva simbolična pomena: obraz, podoba in vizija, sanje.

Center bo v prvi vrsti služil učenju jezikov, predvsem francoščine, angleščine, italijanščine in nemščine. Za te kraje in ljudi je namreč izjemno važno, da čim prej navežejo tvorne in močne stike s političnimi, izobraževalnimi, gospodarskimi in tehnološkimi ustanovami in centri zapadne Evrope, na primer z Svetom Evrope, Evropsko unijo, Rdečim križem in drugimi, ker je njihova pomoč in podpora potrebna za human in smiselni razvoj vzhodne Evrope. Znanje jezikov je osnovna podlaga za navezovanje stikov in tolmačenje njihovih potreb.

V centru bojo pa seveda poučevali tudi jezike, ki igrajo vlogo v tamkajšnjem prostoru. To so ukrajiniščina, ruščina, madžarščina, romunščina, slovaščina, poljščina in češčina.

Odprtja jezikovnega centra LIK so se udeležili poleg krajevnih oblasti tudi rektor užgorodske univerze ter zastopniki Longo mai iz Francije in Koroške. Longo mai je namreč pobudnik centra in drugih izobraževalnih projektov. Vsi govorniki so poudarili pomen centra za izobražbo prebivalstva, krepitev mednarodnih stikov in s tem za izboljšanje življenjskih okoliščin in pojavov tamkajšnjih ljudi.

Odgovornost in iniciativnost

Jezikovni center je prvi kamen v izobraževalnem mozai-ku, prikrojenem za tamkajšnje potrebe in zahteve. Drugi kamenček sta kmetijska šola in zadruga v Nižjem selišču ob ukrajinsko-romunski meji. Na svoji turneji po Ukrajini je SPD „Danica“ nastopila tudi v tej vasi.

V tej šoli naj bi bodoči kmetijski strokovnjaki in kmetje dobili podlago in orodje za samostojno in zadržno kmeto-

vanje v razmerah, ki so vse prej kot ugodne in navdušujoče. Postali naj bi zgled in gonilna sila sodobnega kmetovanja, ki

črpa iz krajevnih resurs in se zaveda regionalnih svojosti ter pomembnosti zdravega okolja. Zato so v Nižjem selišču med drugim načrtovani žep-

Sodelavci Jezikovnega centra (LIK) v Užgorodu

na mlekarne in sirarne in razne delavnice, pač vse to, kar je za sodobno in uspešno kmetovanje pomembno. Kot je bilo pri odprtju centra povedano, se za ustanovitev takih in podobnih centrov zanimajo že tudi v Rusiji, kjer se ubadajo s podobnimi problemi, ki so dedščina kolektivnega gospodarstva. Taki centri so dolgoročno najboljše investicija v prihodnost teh krajev in bivših socialističnih držav, ker usposablja prebivalstvo k samostojnemu delu in iniciativnosti. Za to pa je treba najprej spremeniti miselnost, ostalo je potem samo še vprašanje organizacije. Če bojo ljudje videli, da se stvari doma premikajo na boljše, da lahko sami svoje doprinesejo k razvoju, da so kovači svoje sreče, da morajo prevzemati in nositi odgovornost in da za to dobijo tudi primerno plačo, potem bojo ostali doma in ne bojo z nekimi iluzijami in fantastičnimi predstavami o „zlatem“ zapadu šli s trebuhom za kruhom v tujino, ki jih že odklanja in jih bo v prihodnosti še bolj odklanjala.

Če hočemo, da bodo ti ljudje in ti kraji preživeli, potem jim je treba tako pomagati, da jim damo v roke sredstva in orodje, jih izobražujemo, da bodo prej ali slej trdno stali na lastnih nogah. In to ne bo samo njim v dobro, ampak tudi nam.

Franc Wakounig

Kultura po diletantsko

Kar nekaj kulturnih domov je na razpolago za kulturne prireditve, kamor vabimo tudi nemško govoreče. Ponekod jih vabijo, drugod tudi ne. Mnogokrat nekateri godrnjajo, da s strani nemškov govorečih ni odziva.

Vprašanje pa je, če smo v svoji kulturni ponudbi tudi dovolj zanimivi. Prav gotovo je nekaj resnice v tem, da je kulturno delo med koroškimi Slovenci zasidrano v utečenih vzorcih, v shemah, ki skorajda ne dopuščajo drugačnosti, alternative in radovednosti za nekaj, česar še ne poznamo. Mnogim se ne zdi potrebno in važno razmišljati o tem, da bi bilo mogoče k ustaljenim prireditvenim programom v kulturnih domovih dodati še kaj drugega.

Če recimo sposobni kulturni animatorji in menedžerji na Štajerskem in na Salzburškem zgradijo in s programom napolnijo sociokulturne centre (tako bi lahko imenovali tudi naše kulturne domove, če bi v njih izvajali ustrezen program), bi človek mislil, da bo to zanimalo vsaj tiste, ki delajo v kulturnih domovih. Gre pač za to, da bi izkušnje, ki jih imajo drugi (predvsem dobri pro-

fesionalci v kulturi) osvežile fantazijo slovenskim kulturnim delavcem. Tokrat so bili v stari šoli v Šentjanžu nemškov govoreči kulturni delavci z namenom, da bi z njimi spregovorili o tem, kaj vse je možno realizirati v kulturnih domovih, kjer so na razpolago ustrezni prostori. Toda odziv Slovencev je bil slaboten, rekel bi celo ignorantski. Očitno so nekateri v svojih zaprtih slovenskih krogih res najbolj srečni in jih prav nič ne zanima, kaj se drugod dogaja, v tem primeru med nemškov govorečimi kulturniki v Avstriji. Dvojna morala je očitna: na eni strani se cimerimo, da se nemškov govoreči za slovensko kulturo itak ne zanimajo, na drugi strani pa ignoranca s slovenske strani kot (razen nekaj izjem) zadnji konec tedna v stari šoli v Šentjanžu.

Celo osebno nagovarjanje nič ne zaleže. Človek ima občutek, kot da bi poskušal nekatere z vabili na izobraževalne seminarje nasilno osrečevati. Nekateri pač mislijo, da stvari itak tečejo po svoje, tradicionalno. To je podcenjevanje izobraževanja in podtuhla za diletantstvo v kulturi.

Janko Malle

Odličje ZKO za Hanzija Kežarja in Poldeja Zundra v Ljubljani

Na slavnostni seji Zveze kulturnih organizacij Slovenije sta v Cankarjevem domu prejela „Odličje ZKOS s srebrnim listom“ dolgoletni zborovodja MePZ „Danice“ Hanzij Kežar (na predlog Slovenske prosvetne zveze) in vodja mladinskega centra na Rebrci Poldej Zunder (na predlog Krščanske kulturne zveze).

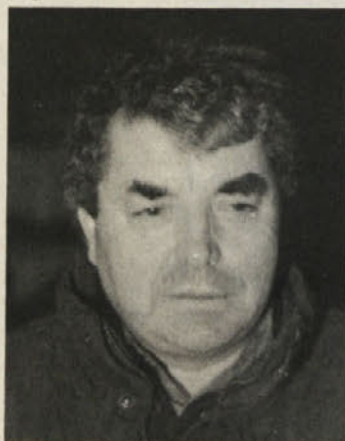
Ob svečani podelitvi je spregovoril predsednik ZKOS Franček Rudolf, slavnostni

govor pa je imel predsednik odbora skupščine RS za kulturo, šolstvo in šport dr. Rupel.

Hanzij Kežar je takoj po vojni nanovo organiziral uničeno kulturno dejavnost v Šentprimozu, bil je dolga leta predsednik domačega društva in bil tudi režiser društvenih gledaliških predstav. Najbolj pa ga poznamo kot centralnega zborovodjo SPZ in je še aktiven odbornik Upravnega odbora SPZ.

Hanzij Kežar

Poldej Zunder

ALPETOUR, Spedition Transport GmbH
Lastenstrasse 6, A-9150 Bleiburg/Pliberk

razpisuje delovno mesto

knjigovodja

Pogoji: praktično znanje celotnega knjigovodstva
znanje obeh deželnih jezikov

Nastop dela: januar 1994

Interesenti naj se javijo pisno na naš naslov ali po telefonu
04235/3131 (gosp. Konzilia)

Dve premieri mladincev

Radiše: Igramo zase... in za vas

„Režiser“ daje napotke radiškim televizijcem, ki so igrali igro v igri

Alenka Bole je za radiško mladino napisala tekst, ki naj bi se nekoliko bolj ukvarjal z lokalnimi zadevami in je postavila dogajanje v „Piratski TV studio Mlade Radiše“, ki ga upravlja radiška nadebudna mladina. Seveda ni pravega televizijskega sporeda brez reklam in okoli teh se sučejo nazirani prizori iz Pike Nogavičke ter Romea in Julije, menda po radiško. Nič ne de, pravi Boletova, če si je sposodila temo od Lindgrenove in Shakespeara, saj si je predvsem slednji tudi rad sposojal vsebino pri še starejših piscih.

Iz nekdanje otroške igralske skupine je nastala mladinska.

Veseli me, da je opazen napredek, da se mladi igralci sproščajo od premiere do premiere in da se začnajo očitno zavdati pomembnosti jasnega govora in „nezamazanega“ odrskega giba. Njihov nastop je uglajen (verjetno gre levji delež koreografiji Minki Veselič) in celo mali Samo Lampichler, najmlajši med mladimi, je nastopil zelo suvereno in pristrčno. Pa tudi mlada harmonikaša sta pokazala, kaj znata, v zabavo celotne publike.

Upati je, da si bodo za naslednjo predstavo izbrali tekst, ki se ne bo ukvarjal samo z navidezni problemi mladine – Julije in Romea si pri najboljši

volji danes ne more več nihče predstavljati s problemi, kakršne so igrali. Igrali so: Sandra in Samo Lampichler, Veronika Loiskandl, Andrea Ogris, Robi Pichler, Nataša Thaler, Kristina, Aleksander in Marco Tolmaier, Michaela Waldhauser, Niko Wieser in Rupert Wrulich.

Režirala je avtorica Alenka Bole, kostume je osnovala Gordana Schmidt, piratska postaja pa je delo Marine Bačar. Ton in osvetljava je bila na skrbi Hannesa Tolmaierja in Adriana Povšeta, pa še nekaj mamic je nesebično pomagalo s svojim delom.

S.W.

Sele: Vzorni soprog

Jean Variot je avtor krajše igrice za otroke, ki so jo mladi Selani naštudirali prav za miklavževanje in otrokom se je otroški princ, ki bi se najraje ves dan le igral, zdel kolosalno imeniten. Je že grozno, če ubogi princ ne najde in ne najde prave soproge, ki bi mu delala družbo v igri. Prva je gospodvalna Ksantipa, druga nadležen „puctajfel“, tretja domisljiva pevka (pravzaprav je edino sama o tem prepričana), četrta pa je – no ja, prav tako avša.

Problem nastane, ko se nenadoma vrnejo vse štiri pobegle soproge, ki ugotovijo, da njihov princ niti ni bil tako slab. In upati je, da lahko njegova visokost spreminja zakone, saj si ne morem zamisliti, kakšna kazen je za quadrogamista, dvojnega bigamista ali kako se tak mnogoženja že imenuje.

Režiral je Franci Končan, s kostumi je pomagala Gordana Schmidtova, nastopili pa so Igor Roblek kot princ, Roman Roblek kot Mevža, Niki Mak kot Viktor, Ivan Kelih kot ko-

mornik, žene so bile po vrsti Verena Olip, Martina Roblek, Mirja Oraže in Petra Dovjak,

pristrčna jecljava glasnika pa Marija Olip in Nataša Dovjak.

S.W.

Skese soproge so se sprle, čigav bo princ

Bilčovščani v Ljubljani

V soboto, 27. novembra je mešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva Bilka v Bilčovu gostoval v Ljubljani. Gospa Groznik nam je v Domu onemoglih v Mostah organizirala nastop v okviru samostojnega koncerta skupno z moškim pevskim zborom Vaščani pojo. Oba zbora sta imela na sporedu vsak po deset pesmi. Medtem ko je mešani pevski zbor Bilke pel pretežno narodne pesmi, so se „Vaščani“ poslužili večinoma šaljivih in hudomušnih pesmi in s tem spravili poslušalce v dobro voljo. Krista Krušic je predstavila občino Bilčovs oz. društvo Bilka ter imela na skrbi spremno besedilo med pesmimi mešanega zbora. Pozdravne besede gostiteljev je spregovorila upravnica Doma onemoglih in zborovodja MePZ „Dr. Bogdan Derč“ univerzitetne pediatrične klinike Venčeslav Zdravcevec.

Po koncertu smo bili izvrstno pogoščeni z bogatim bifejem, katerega so nam pripravile pevke omenjenega mešanega pevskega zbora. Seveda se je ob dobri kapljici prepevanje nadaljevalo in skupaj z ljubljanskimi pevskimi prijatelji smo intonirali še marsikatero

pesem. Čas pa je ob splošni dobri volji neusmiljeno hitel in treba je bilo pomisliti na to, da je za nas pot domov še dolga. Ob slovesu smo eni in drugi izrazili željo, da bi se ob sličnih priložnostih še večkrat srečali. Ko smo se z avtobusom peljali proti domu, smo kljub pozni uri bili vsi enega mnenja: bil je to prijeten kratek izlet v Ljubljano.

Nova častna kanonika

Krški škof Kapellari je imenoval nova častna kanonika: konzistorialnega svetnika Leopolda Kassla iz Bilčova in prof. Alfonsa Wedeniga iz Beljaka.

POSJOJILNICA-BANK
PODJUNA

vabi na

redni občni zbor

čas:

petek, 10. dec. '93 ob 18. uri

kraj:

kulturni dom, Dobrla vas

Seminar o sociokulturnih centrih

Minuli petek in soboto sta Slovenska prosvetna zveza in ARGE Region Kultur vabila na skupen seminar na temo sociokulturnih centrov in njihovega delovanja v regiji. Cilj seminarja je bil, da bi na ta način predstavili staro šolo v Šentjanžu, ki naj bi postala poleg muzeja tudi odprta hiša za kulturo in izobraževanje odraslih. Poleg tega pa naj bi spoznali tudi druge tovrstne projekte po Avstriji.

Klaus Reitner je v svojem referatu bolj na splošno skiciral razvoj takih sociokulturnih centrov na Štajerskem in njihovo funkcijo, ki je motor raznih iniciativ. Te iniciative nudijo možnosti za vsakovrstno delovanje, tudi politično, vendar ne v pomenu strankarske politike. Druga referentka Elisabeth Kornhofer je zelo konkretno opisala muzejski projekt „Karl Heinrich Waggerl“ v Wagneinu. Tam jim je uspelo vključiti v proces oblikovanja tega muzeja poleg znanstvenih sodelavcev celo vrsto ljudi, ki so sicer amaterji, a so poznali Waggerla osebno, ali pa so se ukvarjali z njegovim delom. Z njihovo pomočjo je bilo mogoče osvetliti marsikateri aspekt njegovega dela, hkrati pa se na ta način vse aktivnosti v zvezi z muzejem mnogo bolj zasidrajo v zavesti ljudi in muzej ne ostane tujek v okolici, ki je namenjen kvečjemu turistom.

Tretji referent Anton Rohrmoser je opozoril na pomembnost, kako zasidrati sociokulturni center v zavesti občanov, in je hkrati predstavil metodo, kako vključiti okolico v proces razvijanja programa. Ta metoda se imenuje aktivirajoče povpraševanje, razvil pa jo je južnoameriški pedagog Paolo Freire. Z razmeroma obširnimi povpraševanji je mogoče izvesti želje občanov. Zasedanost centra v okolju pa šele omogoča socialno in kulturno življenje in razvoj programa, ki ni odvisen od slučajnosti in dobre volje nekaterih zagnanih kulturnih delavcev.

Seminar je bil zelo važen za staro šolo v Šentjanžu in marsikatera pobuda, ki je bila izrečena v referatih in sproščenih pogovorih, je vredna uresničitve.

Veliko je tem, ki zanimajo prebivalstvo in o katerih bi se

dalo kaj napraviti v kulturnih domovih – tudi slovenskih. Na primer: zdravje, EDV, okolje in prehrana, samoobramba, retorika, vzgoja, agresije, kreativnost, jeziki, kultura, energija, šport, ženska proble-

matika, pomoč otrokom pri učenju, socialne zadeve, poklicno izobraževanje, gospodarstvo, seniorji, mladina in seveda še marsikaj.

Dr. Helena Verdel

Z zanimivih referatov v Šentjanžu

I. natečaj za mlade slovenske skladatelje Prva nagrada Petru Šavliju

Komisija za glasbena tekmovanja, ki deluje pri Svetu za glasbeno izobraževanje Republike Slovenije, je na pobudo in pod vodstvom podpisanega v letošnjem januarju razpisala 1. natečaj za kompozicijo, katerega so se lahko udeležili mladi slovenski skladatelji do 35 let. Po propozicijah razpisa so lahko prijavi nove neobjavljene slovenske skladbe v zasedbi do devet instrumentov ali vokal v trajanju do 10 minut. Na razpis, ki je bil objavljen v sredstvih javnega obveščanja, so slovenski skladatelji poslali sedem skladb. Žirija, v sestavi Pavel Mihelič, Ivo Petrič in Alojz Srebotnjak, je podelila sledeče nagrade:

I. nagrado v višini 1.000 nemških mark je prejela skladba **Puer Aeternus II** (komorna skladba za flavto, klarinet, tolkala, harfo, violino in violončelo) skladatelja Petra Šavlija iz Domžal. Nagrado je prispevalo Ministrstvo za šolstvo

in šport Republike Slovenije.

II. nagrado v višini 800 nemških mark je prejela skladba **Polychronie – T61126** za dva klavirja skladatelja Aljoša Solovera Poje z Dunaja. Nagrado je prispevalo Ministrstvo za kulturo.

III. nagrado v šini 500 nemških mark je prejela skladba **Ateh** za flavto in kontrabas skladatelja Nenada Firšta iz Celja. Nagrado je prispeval Mestni sekretariat za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturo in šport mesta Ljubljane.

Žirija je podelila še dve Priznanji skladbama: **Uvod in Pasacaglia** za orgle mlade skladateljice, študentke Akademije za glasbo Larise Vrhunc (obvezna skladba za 23. tekmovanje mladih glasbenikov Slovenije l. 1994 iz Ljubljane in Pet Metamorfóz za dve violini skladatelja Ambroža Čopija iz Bovca.

Lovro Sodja

Panoji kot izrazno sredstvo

Panoji in luči kot umetniško – razstavni objekti so trenutno na ogled v galeriji Pri Joklnu v Celovcu. Panoji so daljnovzhodna tradicija (Kitajska in Japonska) in so klasično stilno sredstvo za spreminjanje prostorskega občutka oz. prostora

nasploh. Umetnik Peter Lovrin iz Slovenije se je pri izdelavi unikatnih panojev in svetilk zavestno opiral na starodavne azijske tradicije in jih skušal prirediti zahtevam, potrebam in tudi filozofiji zahodno – tehnološkega sveta.

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Na kocki ni samo sožitje, je tudi pravilna slovenščina!

Doktor V. W. v Slovenskem vestniku (10. novembra) zelo umirjeno, modro svari slovenske rojake, naj ne nasedajo sladkim obljubam Narodnega sveta o skupnem političnem zastopstvu koroških Slovencev, le škoda, da je njegov jezik hudo pomanjkljiv: „Glasovanje o takozvanem skupnem političnem zastopstvu koroških Slovencev...“ je pravilno glasovanje o t a k o i m e n o v a n e m, saj nam ni treba izposojati si pri Srbih, kar imamo sami doma; zvati, zovem je slovensko klicati, imenovati, tako zvan pa t a k o i m e n o v a n.

Politična osveščenost koroških Slovencev“ pa je pravilno politična p r e b u j e n o s t.

„Narasla sta mržnja in prezirljivo obnašanje...“ je slovensko: narasla sta s o v r a š t v o in prezirljivo v e d e n j e! „Obnašati“ pomeni okrog nositi, opravljati, obrekovati. To, kar Nemec imenuje B e t r a g e n je v slovenskih spričevalih v e d e n j e!! Saj vendar vsak koroški Slovenec v „be-tragen“ sliši glagol tragen – nositi, ki s slovenskim lepim vedenjem nima ničesar opraviti. Slovenec se ne obnaša lepo, ampak se lepo vede! Če se zna lepo vesti v družbi in v družini.

„Slovenska narodna skupnost bo hudo zgubila na identifikaciji.“ Vprašam pisca: k a j p a b o z g u b i l a n a i d e n t i f i k a c i j i? In kaj je pravzaprav ta strašna identifikacija, ki med nami straši kakor parkelj pri miklavževanju? „Identificirati“ pomeni dognati (ugotoviti), kdo je kdo, pa naj tedaj zapiše: koroški Slovenci sami ne bojo več vedeli, kdo so in kaj... Tako ga bojo bralci morebiti celo razumeli. Izgubiti na časti, na ugledu, na vplivu pa ne smejo, ker jim to Slovenski pravopis prepoveduje in dopoveduje, da se pravi: izgubiti čast, izgubiti ugled, izgubiti vpliv in izgubiti vedenje o sebi.

„To glasovanje, ki je že v svojih pripravah naletelo na toliko odpora...“ Naletel je vlak na mino! Naletela je ladja na čeri! Na planini smo na vsem lepem naleteli na pastirski stan... V redu. V vseh teh stavkih gre za naključno srečanje. Nekaj čisto drugega pa je napačna raba tega glagola, saj izraža vzrok in posledico: Na primer: Ta ideja je naletela na ugoden odmev... Je to res? Ni, ker je smisel na glavo postavljen: najprej je bil odmev ugoden, potem pa je ideja nanj naletela... Nesmisel. Njegovega jezikovnega plevela bo še za en pogovor.

V okviru cikla „Približevanja“

ponuja galerija Šikoronja posredovanje likovne umetnosti k vsaki razstavi.

Nedvomno je likovnost še vedno premalo cenjena zvrst kulturnega dogajanja. Ti posredovalni večeri dajo posamezniku in skupinam možnost individualnega pristopa in dodatnih informacij. Na prijeten način si širimo kulturno obzorje.

Prihodnji termin:

Petek, 7. dec. ob 18.30, razstava del Klementine Golija in Klavdija Tutte.

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sobota, 11. 12. 19.30	v farovžu na Pečnici	Predavanje z diapozitivi župnika Jurija Bucha: „La-SPD „Jepa-Baško dakh – Zanskar; učiti se od drugih kultur“	Kat. pros. Šentjakob
Sob. in ned. 11.-12. 12.	Medijske toplice	Kako bomo opredelili kulturne projekte 1994 – seminar za društvenike	SPZ
Sobota, 11. 12. 19.00	v ljud. šoli v Bilčovsu	Klavirski koncert z Andrejem Goričarjem, Akademija za glasbo v Ljubljani	Glas. šola
Sobota, 11. 12. 15.00	v kult. domu v Šentprimozu	Prizori s Prežihom (gl. str. 1.)	SPZ
Sobota, 18. 12. 19.30	v farni dvorani v Šmihelu	Koncert božičnih ljudskih pesmi in kolednic – izvaja APZ „Tone Tomšič“ iz Ljubljane; dirigent Stojan Kuret. Božično poezijo bere Jernej Kuntner.	MePZ Gorotan, KPD Šmihel, KKZ
Nedelja, 12. 12. 14.30 in 19.30	v kult. domu v Šentprimozu	Prizori s Prežihom (gl. str. 1.)	SPZ
Nedelja, 19. 12. 14.30	v farni cerkvi v Podgorjah	Koncert božičnih ljudskih pesmi in kolednic – APZ „Tone Tomšič“ iz Ljubljane; dirigent Stojan Kuret. Božično poezijo bere Jernej Kuntner.	Fare Podgorje, Šentjakob, Sveče in Bilčovs
Nedelja, 26. 12. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	Štefanov ples – igra ansambel „Čudežna polja“; pri tomboli vas čakajo lepe nagrade!	Slov. športni klub Obir
Od 27. do 30. dec.	Dom v Tinjah	Nemščina za Slovence; vodita dr. Kristi Titze in Jutta Suppan	Dom v Tinjah
Sobota, 8. 1. 20.00	v Domu sindikata v Celovcu	Slovenski ples	SPZ

RAZSTAVE

CELOVEC

- Mohorjeva knjigarna – razstava del Jožice Serafin
- Deželna galerija, Burggasse 8 – Valentin Oman (do 31. 1. 94)
- Galerija v Mestni hiši – Reinhart Sampl „Akte und Landschaften“, ott. 2. 12. ob 19.30 (do 22. 12.)
- Hiša umetnikov – Center Pariz – francosko slikarstvo od l. 1960
- Delavska zbornica, Bahnhofpl. 3 – Otroške risbe „Otroci mavrice“ iz Avstrije, Nemčije, Italije in Slovenije; ott. 3. 12. ob 11.00 (od 6. do 18. 12.)

SEMISLAVČE

- Galerija Rožek – razstava del Klementine Golija in Klavdija Tutte do 19. dec., odprto od srede do nedelje med 15. in 18. uro

BELJAK

- Galerie an der Stadtmauer, Widmannng. 30 – Ludwig H. Jungnickel (do 19. 12.)

VELIKOVEC

- Galerie in der Jakobskapelle, Klagenfurterstr. – Drago Valentini, akril; vernisaža 3. 12. ob 18.30 (od 6. do 10.12. med 17. in 19. uro)

BISTRICA PRI PLIBERKU

- Werkhof – božična prodajna razstava Nežike Novak, Angele Goggl, Alfreda Pototschniga, Sigija Semprimoschniga, Bernada Brandla in Alberta Krajgerja – slike, skulpture, keramike in nakit – odprto od 10. do 12. 12., od 17. do 19. 12. med 9. in 12. uro ter med 15. in 18. uro. Odprto je še 24. 12. med 9. in 12. uro.

TINJE

- Dom v Tinjah – razstava del Irene Gutt-Gregorič

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Četrtek, 9. 12. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 10. 12. Kulturna obzorja

Sobota, 11. 12. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 12. 12.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel (kpl. Slavko Thaler iz Šentjakoba)

18.10–19.00 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 13. 12. Dolžnost ali svobodna volja: Dilema koroških vernikov

Torek, 14. 12. Partnerski magazin

Sreda, 8. 12. Glasbena sreda

OBZORNİK

Nemčija: Najvišje kazni za morilce

MÖLLN – Eksemplarične kazni proti neonacističnim morilcem in požigalcem je v sredo, 8. decembra izreklo sodišču v južnošlezviškem Möllnu. 26 letnega Michaela Petersa je obsodilo na dosmrtno ječo, dvajsetletnega mladostnika Larsa Christiansena pa na deset let ječe. Oba sta 26. novembra lani v hišo, kjer je stanovalo šest turških družin, vrgla molotovko. V požaru, ki je nato izbruhnil, so umrle tri osebe, ena ženska in dve deklici. Storičca sta po napadu sicer poklicala policijo, vendar ne zato, da bi doklicala pomoč, ampak sta s klicem „Heil Hitler“ ideološko avtorizirala dejanje.

Nemške varnostne in sodnijske oblasti vse bolj opozarjajo na nevarnost močnih in zgoščenih neonacističnih akcij. Po informacijah nemške ustavnovarnostne službe neonacisti na eni strani krepijo svojo vsedržavno akcijsko enotnost in logistično mrežo, po drugi strani pa krepijo internacionalne vezi, pri čemer igrajo prav avstrijski neonacisti pomembno vlogo. Neonacisti se pri vzpostavljanju organizacijskih struktur, pri bojnih metodah in taktiki vse bolj zgledujejo po levoekstremni teroristični skupini „Rote Armee Fraktion – RAF“.

Kljub pogajanjem nič miru v Bosni

SARAJEVO. Ne sneg ne mraz, sploh pa ne pogajanja o prihodnji ureditvi Bosne in Hercegovine, ne morejo preprečiti ali vsaj ustaviti bratomornega klanja v deželi ob Neretvi in Drini. V Sarajevu potekajo zagrizeni boji med Srbi in Mu-

slimani, pa tudi Hrvati in Muslimani se bijejo za vsako ped zemlje na področju Viteza. Vzporedno z boji pa tečejo pod okriljem Združenih narodov pogajanja o bodoči ureditvi države.

Volilci preprečili uspeh neofašistov

RIM/NEAPELJ. Sprememba italijanskega političnega zemljevida je dokončana, v drugem kolu županskih volitev so prevladali kandidati levice in demokratičnega centra nad kandidati neofašistov in secesionistične Severne lige. Predvsem volitve v Rimu in Neaplju so bile v središču svetovne pozornosti, kajti v obeh primerih je šlo za več kot le za župansko mesto. Zmaga neofašistov v državni prestolnici bi imela močno internacionalno signalno moč, v Neaplju pa bi zmaga Alessandra Mussolini pomenila izredno simbolno in ideološko krepitev neofašističnega gibanja. Obenem pa je treba priznati, da je zmaga levice in demokratičnega centra nad skrajnimi silami bila trdo pridelana in ponekod zna-

ša le nekaj procentov preveška glasov. V Rimu je kandidat levice Francesco Rutelli s 52,7 odstotka glasov prekosil kandidata neofašistov Finija, Alessandra Mussolini je dobila v Neaplju 44,2 odstotkov, zmagovalac Antonio Bassolino pa 56,6 odstotkov glasov. Tudi v Genovi in Benetkah, predvsem pa v Trstu so zmagali kandidati levice. Poznavalci italijanskega političnega življenja pričakujejo, da bojo pri volitvah v vsedržavni zbor prihodnje leto prvič v svoji zgodovini prevzeli italijanski komunisti vladati. Dosedajšnja oblastna centra, socialisti Bettina Craxija in krščanski demokrati, ne igrata nobene vloge več v političnem dogajanju na škornju.

Koalicija optimizma in sožitja zmagala

TRST. Od nedelje, 5. decembra naprej ima Trst povsem novo občinsko viodstvo. Nacionalistično-mračnim in koruptnim krogom okoli Liste za Trst je odklenkalo, novi župan je podjetnik Riccardo Illy, v novoizvoljeni mestni občinski skupščini bojo sedeli tudi štirje Slovenci. Župan Illy je na volitvah nastopil z listo Zavezništvo za Trst, ki so jo podpirale številne demokratične in alternativne skupine in tudi Slovenci. Uspeh zavezništva so v Trstu ocenili kot zgodovinsko zmago odprtega Trsta, ki hoče živeti in živeti kot normalno mesto, v katerem se vsi njegovi občani čutijo doma. Illy je poudaril, da se mora Trst kot italijansko mesto odpreti svojemu zaledju,

predvsem Sloveniji in akceptirati, da v njem živijo poleg Italijanov tudi druge skupine in narodnosti. Neofašisti so po zanje poraznih volitvah izjavili, da so Illyja rešili slovenski volilci in Stranka komunistične prenoje.

Zastopniki slovenske narodne skupnosti v Trstu so izid volitev pozdravili in menili, da je končno odklenkalo nacionalističnošovinističnim političnim strujam. Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), Klavdij Palčič je dejal, da bo sedaj možno uvesti v te kraje politiko odprtosti. Slovence bojo v tržaškem občinskem svetu zastopali Peter Močnik, Igor Dolenc, Stojan Spetič in Andrej Berdon.

Nato ne bo šla v ruski zelnik

BRUSELJ. Ruski predsednik Boris Mihajlovič Jelcin je dosegel pomemben zunanje-političen uspeh. NATO (Severnoatlantska obrambna zveza), ne bo sprejemala novih članov iz vrst držav, ki so svojčas bile članice Varšavskega pakta. S tem je Bruselj priznal načelo ruskih varnostnih interesov, ki se docela krijejo z oblastnim območjem bivše sovjetske zveze. NATO je zatorej odnose z Rusijo

postavila na nova teoretska tla, to je partnersko sodelovanje pri mirovnih misijah. Predvsem v republikah bivše sovjetske zveze, ki so sedaj suverene države, je dogovor med Moskvo in Brusljem zbudil krepko negodovanje. Dogovor pa je treba pojmovati tudi kot potezo, ki bi bila možna tudi za pomirjevanje področja celotne bivše Jugoslavije.

Poklon pomembni ženi

Začetek decembra v gledališču celovškega radia: socialdemokratike žene podeljujejo že tretjič „žensko kulturno nagrado“. Dobitnica tega vse bolj pomembnega – in seveda potrebnega odlikovanja – je velika koroška osebnost na kulturno-umetniškem in izobraževalnem področju, gospa Inge Morzé. Bila je tista, ki je v tehnično-gospodarskem podjetju Dravske elektrane (ÖDK) utirala pot in odpirala vrata likovni umetnosti, knjižnici in literarnim branjem, ki je vse pisarne in tudi delavnice ter operacijske prostore oplemenitila z originalnimi slikami koroških, slovenskih in furlanskih umetnikov. Kot ženska je v docela moško dominiranem podjetju znala splesti niti in vezi med delom ter umetnostjo in tako dokazala, da je z merico dobre volje in odločnosti mogoče ti dve plati življenja povezati in

združiti. V bistvu je gospa Morzé polagala temelje umetniškemu trendu, ki se danes imenuje „umetnost na delovnem mestu“. Odlično lavdacijo za gospo Morzé je imela novi-

narka Ilse Gerhard, Edith Holenstein pa je pela svoje šansone. Nagrado sta skupaj s predsednico koroških socialdemokratskih žena, Melitto Trunk, podelili predsednica koroškega deželnega zbora Susanne Kövary in socialna referentka Karin Achatz.

Gospa Morzé je prejela žensko nagrado

Zveza dijakov Slovenije

Zveza dijakov Slovenije se je na zasedanju svojega zbora dne 15. novembra 1993 preoblikovala v zvezo zvez z namenom, da poveže dosedaj razdrobljene dijaške organizacije, ki so vsaka zase uspešno delovale, niso pa znale nastopiti združeno in si s tem pridobiti moč nasproti državnim organom in v razmerju do drugih civilno-druženih organizacij.

Zbor je na svoji seji opravil tudi volitve vodilnih funkcijarjev Zveze in za predsednico izvolil Snežano Vidovič, dijakinjo Gimnazije Ledina v Ljubljani.

To pot prinaša letni program Zveze precej novosti, med katerimi je še zlasti pomembno področje odnosov z zamejskimi organizacijami slovenskih dijakov. Prav slednje so pokazale doslej največji interes za udeležbo v dejavnostih Zveze.

Nezanemarljiv del letnega programa posvečajo tudi informiranju dijaške srenje, saj se le-ta v času, ko je sistem v preoblikovanju, ko ni zagotovljenega učinkovitega varstva dijaških pravic in ko nenačrtna tudi socialna situacija in materialne danosti ne dopuščajo dijaškega udejstvovanja, praktično nima na nikogar oziroma si poiskati informacij o možnostih, ki sicer so, a dijakom ostajajo nepoznane.

Prav v podporo slednjemu predvideva zveza tudi širitev dosedanjih izobraževalnih aktivnosti, vsled česar so si zadali nalogo, da ob pomoči strokovnih institucij in prek sodelovanja s tujimi dijaškimi organizacijami tudi z mednarodno udeležbo zagotovijo kvalitativen preskok v zunajšolskem izobraževanju ter prenašanje tujih izkušenj in znanj med slovenske dijake.

Čestitamo

gospo **Mariji Pirovc** z Jeriš pri Miklavčevem za god;
gospo **Mariji Brekkalo** iz Gospe Svete za dvojni praznik;
upokojemcem iz Sel **Barbi Plaznik**, **Mici Užnik**, **Lizi Piskernik** in **Blažuju Bradacu** za življenjske praznik;
gospo **Mariji Thaler** z Radiš za 84. rojstni dan;
gospodu **Hubertu Maku** za 50. rojstni dan;
gospo **Barbari Hirm** iz Apač za god;
gospo **Mariji Ilavnik** iz Železne Kaple za rojstni dan in god;
gospo **Barbari Konitsch** iz Borovelj za god;
upokojemcem **Stefki Kert** z Letine, **Štefki Visočnik** iz Nonče vasi, **Mariji Kuhar** iz Črgovič, **Francu Vogliču** iz Libuč in **Štefanu Močilniku** iz Vetrinja za življenjske praznik;
gospo **Dori Rulitz** za rojstni dan;
gospo **Marici Pečnik** s Ponikve pod Peco za dvojni praznik;
gospodu **Francu Mikušu** in gospo **Barbari Mikuš** za godova;
gospodu **Francu Grilcu** iz Encelne vasi pri Grebinju za god;
gospodu **Krisitjanu Zeichnu** s Kostanj za 67. rojstni dan;
gospo **Nani Kruschitz** iz Velinje vasi za osebni praznik.

Lutkovni festival „CIKL – CAKL“ v Šmihelu

sobota, 11. 12. ob 19.30 „Drevo nad prepadom“
nedelja, 19. 12. ob 11.00 „Sovica Oka“;
četrtek, 6. 1. ob 11.00 „Lovec in zajkla“;
sobota, 8. 1. ob 19.00 in ob 21.00 „Faust“.

Predstave so vedno v farni dvorani.

Skupno – Miteinander – Insieme

Višja šola za gospodarske poklice in enoletna Gospodinjska šola v Zavodu šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu vabita na

dan odprtih vrat

v petek, 17. decembra 1993.

Vodstvo po šolskih prostorih ob 9., 10. in 11. uri. Prisrčno vabljeni!

Slovensko planinsko društvo

razpisuje

fotografski natečaj

„Planine v sliki“

Kot vsako leto, tudi letos vabimo Vas vse, planince – fotografe k sodelovanju. Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30 x 21 cm. Vsak udeleženec lahko odda 3 slike. Vsaki sliki je treba dati geslo, pošljite jih najkasneje do 31. 12. 1993 na naslov:

Slovensko planinsko društvo Celovec
Tarviser Straže 16
A-9020 Celovec/Klagenfurt

Slike bo ocenila tričlanska žirija. Razstavljene bodo od 22. januarja dalje v Mohorjevi knjigarni v Celovcu. Čakajo vas lepe nagrade!

VABILO na redni občni zbor

Posojilnice-Bank Železna Kapla, registrirane zadruge z omejenim jamstvom, ki bo v **torek, dne 14. decembra 1993** s pričetkom ob 18. uri v hotelu Obir v Železni Kapli.

Dnevni red:

1. Otvoritev, pozdrav in ugotovitev sklepčnosti
2. Imenovanje zapisnikarja ter izvolitev dveh overovateljev
3. Poročilo upravnega odbora
4. Poročilo nadzornega odbora
5. Čitanje revizijskega računskega zaključka za poslovno leto 1992, sklepanje o uporabi letnega dobička in podelitev razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru
7. Poročilo o stanju in poslovno poročilo posloводства
8. Slučajnosti

V slučaju nesklepčnosti sklicanega občnega zbora sklepa po preteku ene ure sklicani občni zbor o predmetih napovedanega dnevnega reda veljavno brez ozira na število navzočih ali zastopanih članov.

Od dneva razglasa do dneva pred občnim zborom so v poslovnih prostorih v Železni Kapli vsem članom na razpolago za vpogled zapisnik zadnjega občnega zbora, računski zaključek za leto 1992 ter poročilo o stanju.

Vse člane vabi k številni udeležbi upravni odbor!

Gimnazija Ravne Predstavitev v Ljubljani

Od letošnje pomladi deluje v okviru Državne založbe Slovenije v Ljubljani posebna ustanova, ki si je nadela ime šolski epicenter. V njegov osnovni delovni načrt spada seznanjanje šol s pedagoškimi knjižnimi in drugimi strokovnimi novostmi, prirejanje manjših strokovnih posvetov in srečanj za vse ravni vzgojnega in izobraževalnega dela, po drugi strani pa tudi seznanjanje širše javnosti z delom in dejavnostmi posameznih šol. Za vse to imajo na voljo lepo urejene prostore v središču mesta blizu tromostovja. Seveda gre za ustrezen izbor in med prvimi je čast takšne predstavitve pred kratkim doletela ravensko gimnazijo.

Vsekakor je šlo za dobrodošlo priložnost, ki jo je gimnazija Ravne povsem dostojno izkoristila. Predstavitev so opravili skupaj dijaki in profesorji in napolnili razstavní prostor s številnimi seminarskimi in raziskovalnimi nalogami, računalniškimi programi in drugim gradivom. Pri vsem tem je šlo za izvirne dosežke skupnega dela – pri računalništvu npr. za program numeričnih metod in zahtevni program za uporabo računalnika pri pouku fizike. Med seminarskimi nalogami so izstopale tiste z naravoslovno in naravovarstveno, arheološko in splošno kulturnozgodovinsko vsebino. Tudi predstavitve so potekale v neposrednem sodelovanju med učitelji in dijaki, slednji pa so celotno prireditev popestrili še z izredno uspešnim nastopom oz. prizorom iz šolsko prirejenega Jančarjevega dela Zalezujoč Godota. Prav s takšnimi prireditvami književnih del se ta šola uveljavlja že vrsto let, kar je zasluga tudi mentorice – profesorice materinega jezika Silve Sešlove.

Med razstavljenimi nalogami je posebno pozornost zbujalo poročilo (v obliki knjige) o 3. raziskovalnem taboru, ki ga je gimnazija izvajala konec letošnjega avgusta.

Vodil ga je profesor biologije Ivan Leitinger, pomagalo pa mu je še 14 kolegov in študentov. Sodelovalo je 8 srednjih šol iz različnih predelov Slovenije, med njimi pa je bila z dvema dijakoma zastopana tudi Gimnazija za Slovence iz Celovca. Skladno s predhodnim razpisom oz. vabilom je delo potekalo v 8 skupinah, od katerih so bile ena naravovarstvena, dve kemijski – za raziskavo vode in prsti, botanična, gozdarska ter sociološka in računalniška skupina, slednja predvsem za sprotno obdelavo podatkov in za končno izdelavo poročila, ki so ga bogato opremili tudi z grafikami, zemljevidi in skicami. Vse skupine so opravile veliko terenskega dela tako na Ravnah kot v širši Mežiški dolini, seveda pa tudi veliko laboratorijskega dela na šoli. Osrednja pozornost je bila namenjena Ivarčemu jezercu, ki so ga podrobno raziskali in pripravili predloge za njegovo zdravljenje, nadalje prizadetosti gozdov zaradi kislega dežja in lubadarja ter proučevanju rastlinstva na Uršlji gori, kjer so mladi biologi opisali kar 355 rastlinskih vrst (žal zanje navedajo le latinska imena).

Mladim raziskovalcem so pomagale različne gospodarske in strokovne ustanove, pokrovitelji pa so bili Skupščina občine Ravne, sklad za stipendiranje pri Zavodu za zaposlovanje, Lek Prevalje, Rudnik Mežica in Železarna Ravne. V sklepnem delu poročila vodja tabora I. Leitinger ugotavlja, da je bil namen šole v celoti dosežen – zlasti glede na ugotovitve prejšnjih dveh raziskovalnih taborov, ki žal kažejo večino sprememb na slabše. Velik pomen pa je pripisal tudi navajanju na raziskovalno delo in na prijateljske vezi med mladimi in tudi s sodelujočimi strokovnjaki. Šolski epicenter v Ljubljani, ki ga vodi prof. Tine Logar, zagotavlja, da so njegova vrata odprta tudi šolam v slovenskem zamejstvu.

Franček Lasbaher

Alpsko smučanje

Zima 1993/94 se je začela za alpske smučarje in smučarke zadnji konec tedna v oktobru ter bo do velikega finalnega tekmovanja za svetovni pokal v ameriškem smučarskem centru Vail (od 17. do 20. marca 1994) trajala kar pet mesecev. Vrhunec te zime pa bo nedvomno med 12. in 27. februarjem 1994, ko bodo v Lille Hammerju na Norveškem XVII. zimske olimpijske igre. Zato bodo tekmovalci in tekmovalke svojo dobro formo skušali doseči prav na Norveškem, ker le kolajne štejejo, do tedaj pa se bodo udeleževali tekem za svetovni pokal.

Sodeč po prvih tekmah alpskih smučarjev in smučark za svetovni pokal 1993/94, bo ta sezona v znamenju Avstrijk in Avstrijcev. V teh prvih desetih tekmah so Avstrijci stali kar vsakokrat na stopničkih, edino v prvem ženskem smuku jim to ni uspelo. Predvsem Avstrijka Anita Wachter je v zavirljivi formi in zato tudi zaslužno vodi v skupni razvrstitvi.

Tudi slovenski smučarji in smučarke so kar zadovoljivo začeli s tekmovanjem. Predvsem v slalomu, ki je resda še vedno slovenska paradna

disciplina, so slavili izvrstne uvrstitve.

Jure Košir je v slalomu s svojim drugim mestom v Santa Caterini in s tretjim mestom v Canadi pokazal, da je v dveh letih zrastel v pravega profesionalca in da lanska uspešna sezona ni bila naključje, ampak sad trdega dela. V poletnih mesecih, ko večina ljudi razmišlja o oddihu, je Jure Košir s svojim sotekmovalcem Matejem Jovanom vsak dan pridno treniral in se pripravljaj na letošnjo sezono. Treniral je tudi z najboljšim italijanskim smučarjem Albertom Tombom na Norveškem.

Tudi pri ženskah najdemo mlado tekmovalko Urško Hrovat v slalomu v samem vrhu. S svojo najboljšo uvrstitvijo doslej – s tretjim mestom – je upravičila zaupanje vodilnih v slovenskem smučarstvu in svojega trenerja, saj so ji poleti omogočili samostojni trening v Evropi.

Škoda je le, da Slovenija nikoli ni imela močne ekipe, ampak samo posameznike, kot so to bili nekdanji Mateja Svet, Bojan Križaj, Rok Petrovič, danes pa so to Jure Košir in Urška Hrovat v slalomu ter Špela Pretner v veleslalomu.

Jure Košir na zmagovalnem odru

Hokej na ledu

Finale v alpski ligi brez Korošcev

Prvič v zgodovini alpske lige v finalnih tekmah prvih štirih moštev ne bo zastopnikov iz Koroške. Lani je sodeloval v finalu VSV, letos je vse kazalo, da bo KAC uspel obdržati mesto med prvimi, vendar v odločilnih tekmah niso zaigrali preveč dobro in že so izpadli iz finalne skupine. Veliko je razočaranje pri Ce-

lovčanih, ki so se preko tri četrtine prvenstva tako dobro držali, proti koncu pa le še izpadli.

Avstrijske barve bo v finalu zastopalo moštvo EC Graz, ki pa se je po začetnih težavah le ujelo in sedaj zaseda četrto mesto. V finalu bodo sledila moštva: AC Milan, HC Alleghe, HC Bozen in EC Graz.

Rekreacijski deseterboj v Železni Kapli

Športna sekcija SPD „Zarja“ je v letu 1993 izvedla svoj drugi rekreacijski deseterboj. V teku leta je pozvala prijatelje rekreacije na deset različnih prireditve, ki jih je organizirala sama, ali pa so jih organizirala druga društva. Pričeli smo s sankanjem v Lepeni, nadaljevali s pohodoma na Arihovo peč, se vsedli na pri nas še nekoliko nepoznani „klumpa“, premetavali keglje, kolesarili po Obirskem, bodrili Sakovce, si s Pece ogledali Koroško, tekmovali na športnem dnevu, se skušali v malem golfu in za zaključek...

... smo se v nedeljo,

28. 11. 1993 srečali na domačem popoldnevu pri Rastočniku v Lepeni. Pod režijo učitelja Mihe Travnika se je potem odvijalo še zadnje tekmovalje – kviz. To tekmovalje ni bilo športnega značaja, če izvememo vihtenje svinčnikov, ampak bolj iskanje pravih odgovorov v možganskih celicah ali pa kar pri sosedu. Zelo zapletena vprašanja so povprečje pravih odgovorov znantno zmanjšala, kljub temu, ali pa prav zato, je vladala precejšnja napetost, ki jo je povečevalo še dejstvo, da je imelo v moški skupini tudi po devetih tekmah še pet tek-

Košarka

Zopet zmaga šolarjev SAK

Lerchenfeld : SAK

32:38

T. Jager (16 točk), S. Vavti (10), M. Kuežnik (4), D. Ramadan (6), L. Korošec (2).

Tudi v drugi tekmi za klubsko prvenstvo so košarkaši SAK v skupini šolarjev slavili zmago in to proti lanskeletnemu

prvaku. Kot najboljši igralec se je zopet izkazal Tomaž Jager, ki je poskrbel za največ točk.

zaključena serija rekreacijskih srečanj v letu 1993. Vsem pomagacem, vsem udeležencem, vsem podpornikom, organizatorjem in filmarju Manfredu najlepša hvala za pomoč in sodelovanje.

In ob koncu še nekaj končnih rezultatov. Za boljše razumevanje samo še toliko: vsak tekmovalac je dobil za udeležbo pri eni od navedenih prireditve 20 točk, pri štirih prireditvah (kegljanje, športni dan, minigolf, kviz) pa je lahko dobil za dobro uvrstitev še dodatne točke.

Skupina moški (letnik 1978 in starejši): 1. Hanes Oraže (282 točk), 2. Marjan Oraže (249), 3. Manfred Maloveršnik (233), 4. Kristijan Ošina (223), 5. Miha Traunik (221), 8. Konrad Pasterk (211), 9. Ciril Oraže (202), 8. Tomi Ošina (193), 9. Drago Haderlap (172), 10. Erich Storgl (169)...

Skupina ženske (letnik 1978 in starejši): 1. Ida Kovačič (251), 2. Silvija Ošina (223), 3. Jožica Storgl (199), 4. Hani Kuchar (178), 5. Dragica Kuchar (177)...

Skupina mladinci in mladinke (1979 do 1981): 1. Nataša Netschmer (239), 2. Toni Kogoj (120), 3. Aleksandra Urbančič (110)...

Skupina šolarji in šolarke (letnik 1982 in mlajši): Denis Kovačič (269), 2. Marko Ošina (224), 3. Gregor Blajs (202), 4. Roman Ošina (201), 5. Dominik Rozman (151)...

SŠZ vabi v zimskih semestralnih počitnicah na

Smučarski teden v Nizkih Tatrah

19. 2. 1994 – 26. 2. 1994

smučanje in snowboarding

v zimskošportni center Jasna v Nizkih Tatrah. Jasna je najbolj priljubljeno smučišče (ženski svetovni pokal v alpskem smučanju) na Slovaškem, na severni strani 2045 m visokega Chopoka. Gondolska žičnica, 5 sedežnic in 11 vlečnic povezuje med seboj nad 40 km smučarskih prog.

Udeleženci smučarskega tedna bodo bivali v hotelu Ostredok (kat. ***) v neposredni bližini vzpenjač. Rezerviranih je 45 mest.

Cene:

odrasli 3.870 šil. (7 polpenzionov, prevoz z modernim Sienčnikovim avtobusom, šola v smučanju ali snowboardingu – z Elanovimi deskami, izlet v Demänovske Jaskyne) otroci (do 12 let) 2.430 šil. – v pomožni postelji pri starših otroci (do 15 let) 3.300 šil. – v pomožni postelji pri starših 95 šil. – dnevna karta za vzpenjače

Odhod iz Celovca bo 19. 2. 1994 ob 7. uri izpred Zvezne gimnazije za Slovence, Janežičev trg 1. Dostop je možen tudi pri avtobusnem podjetju Sienčnik v Dobrli vasi. Prihod nazaj pa bo 26. 2. 1994 v večernih urah.

V dopoldanskih urah se vsak lahko udeleži izletov, pouka v smučanju in snowboardanju pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Kristijana Zeichna, Richarda Kunčiča in Danila Prušnika. Udeležba šole je prostovoljna.

Prijave sprejema do 15. decembra 1993 z naplačilom šil. 1000 na osebo Posojilnica-Bank Celovec, Bahnhofstraße 1, konto št. 1-03.029.113. Prijave bomo upoštevali po vrstnem redu.

Letno poročilo 1992/93 DSG Sele

Vsako leto športno društvo DSG Sele izda poročilo o delovanju posameznih odsekov in to dosledno dvojezično. V tej brošuri najdemo uvodno besedo predsednika društva mag. Ivana Olipa, ki je omenil dve večji spremembi: prejšnjega duhovnega vodjo športnega društva Mirka Rakovnika je nasledil novi župnik v Selah Štefan Krampač, Nanti Olip pa je po večletni funkciji kot sekcijski vodja pri nogometu oddal svoje posle v roke Siegfriedu Užniku in Ottu Ogrisu. Sledijo poročila kulturnega referenta mag. Pavla Olipa, blagajniško poročilo Nantijskega pristavnika in

objave smučarskih dosežkov (Ando Oraže).

V namiznoteniški sekciji je sekcijski vodja Mirko Oraže sam tudi najboljši igralec, saj so tu igrali v minuli sezoni le trije – Mirko Oraže, Marti Oraže in Herman Oraže.

Poročilo nogometne sekcije – Nantijskega Olipa – je zelo obširno in nakaže probleme, s katerimi se je moralo soočiti moštvo, da je ostalo v prvem razredu D.

V Selah imajo tudi nordijsko sekcijo, ki jo vodi ravnatelj Friedl Mak, kjer pa so se zaradi pomanjkanja snega morali zadovoljiti le z zelo skromno sezono.

Uspešni smučarji s trenerjema Lidijo in Edijem Oražetom